

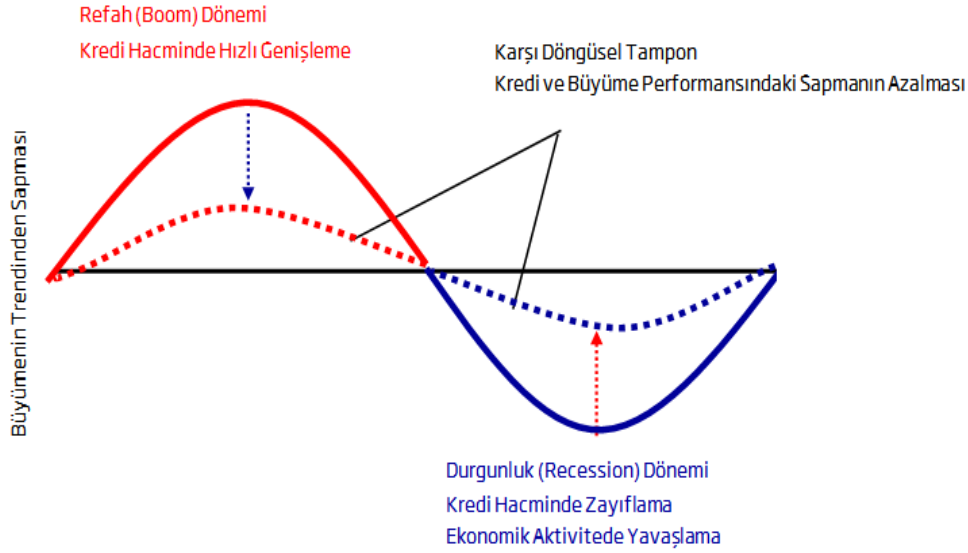
Türk Bankacılık
Sektöründeki Kredi
Gelişmelerinin Karşı
Döngüsel Tampon
Uygulaması
Çerçevesinde
İncelenmesi

Ağustos 2014

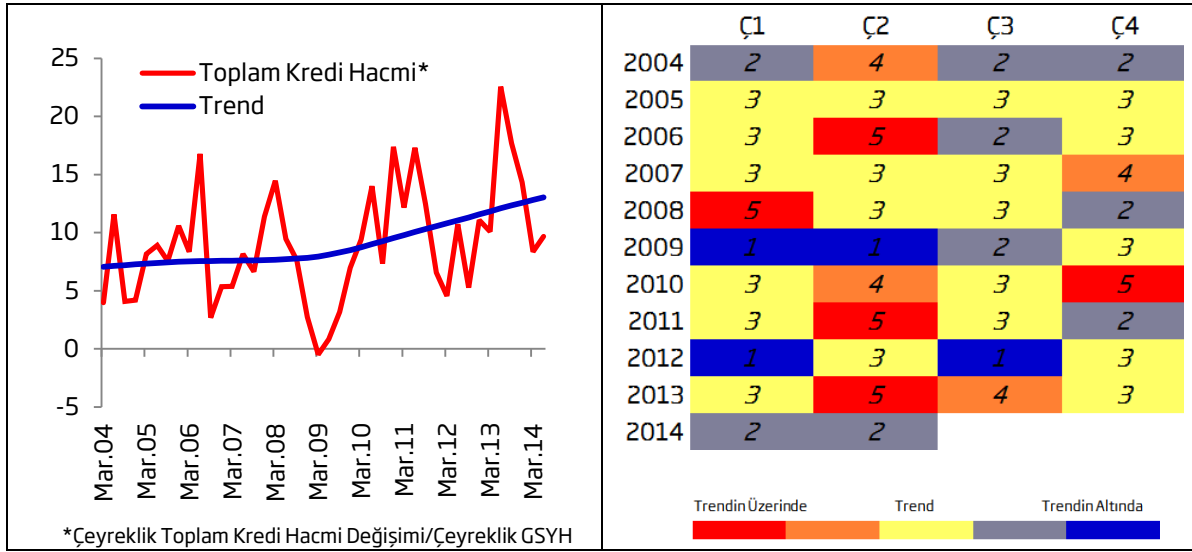
Bora Çevik | Uzman

Türk Bankacılık Sektöründeki Kredi Gelişmelerinin Karşı Döngüsel Tampon Uygulaması Çerçevesinde İncelenmesi

Basel III kapsamında ele alınan karşı döngüsel tampon uygulaması, bankacılık sektöründe sistemik risk oluşturabilecek aşırı kredi artışlarının önüne geçmeyi ve böylece bankacılık sektöründen kaynaklanabilecek krizlerin olumsuz etkilerini asgari düzeye indirmeyi amaçlamaktadır. Bu uygulamaya göre, ülkelerin kendi ekonomik koşullarına göre kredi hacminde aşırı artış yaşandığı dönemlerde bankalara ek sermaye tutma yükümlülüğü getirilmektedir. Böylece, kredi maliyetlerinde kaydedilecek yükseliş paralelinde kredi artışının sınırlandırılması öngörülmektedir. Kredi hacmindeki artışın zayıfladığı dönemlerde ise, bankaların önceki dönemlerde tutmuş olduğu ek sermayeyi, diğer bir ifadeyle karşı döngüsel tamponu, kullanarak sisteme likidite sağlanması planlanmaktadır.

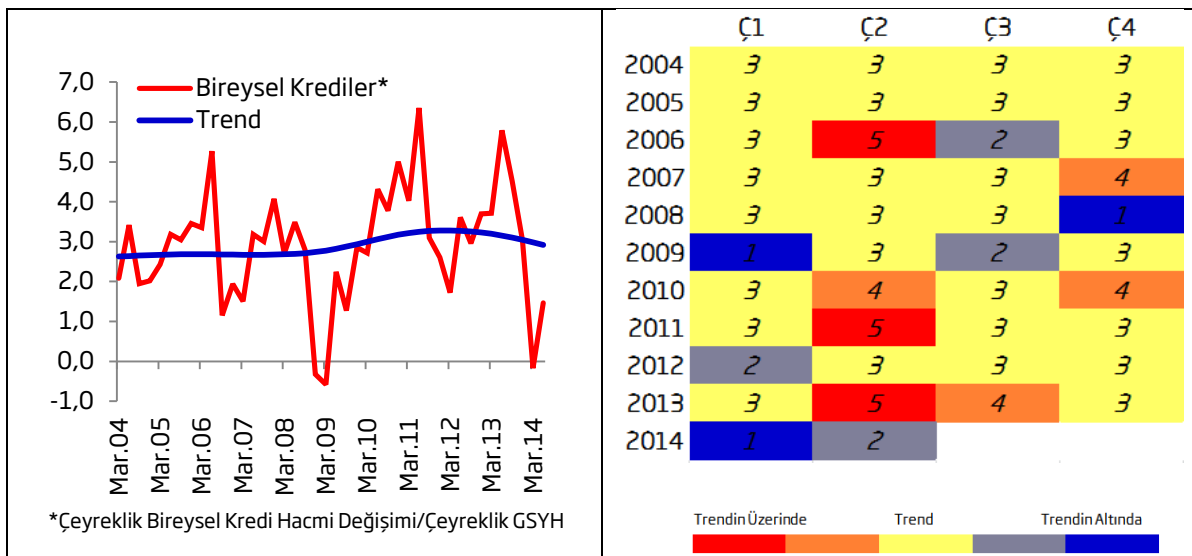
Kredi hacmi ve ekonomik aktivitenin uzun vadeli trendinden sapmasını en aza indirmeyi amaçlayan karşı döngüsel tampon uygulaması "kredi açığı" (credit gap) tanımını da beraberinde getirmektedir. Kredi açığı, kredi hacminin mevcut düzeyi ile trendi arasındaki fark olarak tanımlanmaktadır. Türk bankacılık sistemi için kredi açığının hesaplanması amacıyla, 2004-2014/6 dönemi çeyreklik bazda kredi hacmi ve GSYH verileri kullanılmıştır. GSYH serisine yönelik mevsimsel düzeltme 2014 yılının ikinci çeyreği için yapılan tahmini de kapsayacak şekilde genişletildikten sonra çeyreklik kredi hacmi değişimi/çeyreklik GSYH oranları hesaplanmıştır. Ardından çeyreklik kredi hacmi /çeyreklik GSYH oranları Hodrick- Prescott filtresinden geçirilerek serinin trendi hesaplanmış ve böylece kredi açığına ulaşılmıştır. Her bir döneme denk gelen kredi açığı düzeyi Z-skoruna göre 5 sınıfa ayrılmıştır. Böylece, ilgili döneme ait kredi açığı gerçekleştirmeleri en düşükten en yükseğe (3 trende paralel gelişimi göstermek üzere 1'den 5'e) doğru tasnif edilmiş ve dönemsel gelişmeler bir renk skalası kullanılarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

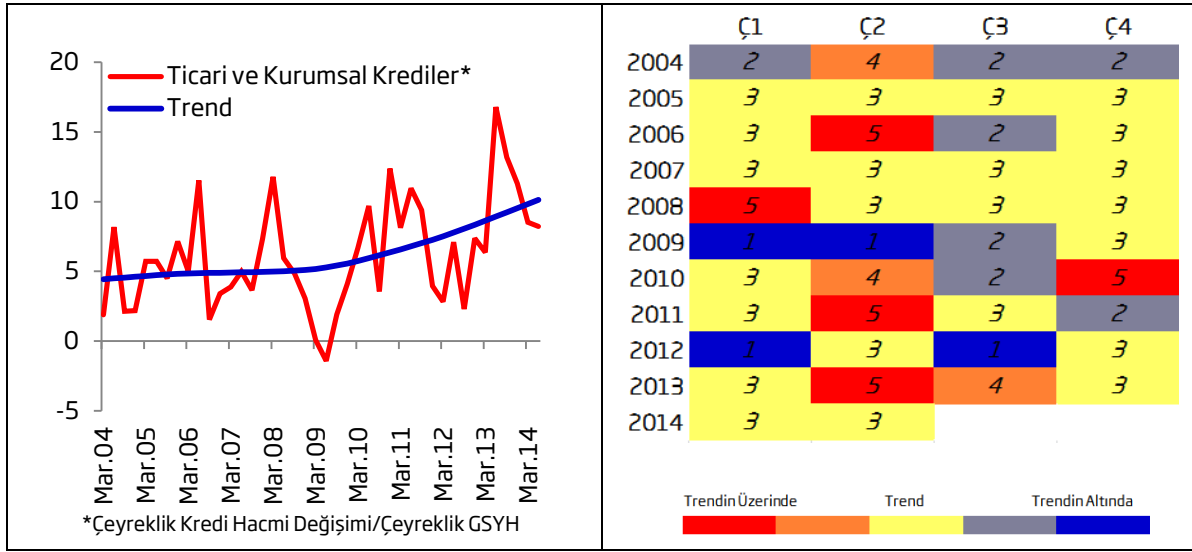

Türk bankacılık sistemi son 10 yıllık dönemde kredi açığı yöntemiyle incelendiğinde, kredi açığının genel olarak istikrarlı bir seyir izlediği anlaşılmaktadır. Küresel kriz sonrası dönemde kredi açığının genel olarak artı seviyede yer aldığı, diğer bir ifade ile kredi hacmindeki dönemsel değişim/çeyreklik GSYH rasyosunun trendinin üzerinde seyrettiği görülürken, 2009 yılı boyunca kredi hacmi artışının zayıf performansı dikkati çekmektedir. Ayrıca, 2014 yılının ilk yarısı itibarıyla kredi hacmindeki artışın trendinin altında gerçekleştiği hesaplanmaktadır. Öte yandan, incelenen dönem içerisinde zaman zaman (2006/Ç2, 2008/Ç1, 2010/Ç4, vb. dönemlerde) aşırı kredi ısınmasının kaydedildiği ancak bu durumun bir çeyrekte uzun sürmediği görülmüştür.

Bireysel ve Ticari/ Kurumsal Krediler

Kredi hacmini kümülatif bir şekilde değerlendiren analizin yanı sıra çalışmada bireysel ve ticari/kurumsal krediler ayırımına gidilmesinin de faydalı olacağı düşünülmüştür. İlgili kredi türlerinin gerek ekonomik koşullardan farklı yönde etkilenmesi gerekse özellikle son dönemde yapılan düzenlemeler bu ayırımı gerekli kılmıştır. Nitekim, yapılan analizlerde de özellikle 2014 yılının ilk yarısında bireysel kredilerin trendine göre zayıf bir performans sergilediği ticari ve kurumsal kredilerin ise mevcut konjonktürden nispeten daha az etkilendiği tespit edilmiştir.

2014'ün ikinci yarısında yurt içinde iktisadi faaliyetin ılımlı seyrini sürdüreceği ve bankaların ihtiyatlı davranacağı varsayımı altında kredi artış hızının önceki yılların altında kalacağı düşünülmektedir. Nitekim, bu dönemde kredi plasmanındaki yıllık artışın otoriteler tarafından da sürdürülebilir düzey olarak belirtilen %15-20 bandında gerçekleşeceği ve bu gelişmenin finansal istikrara olumlu yönde katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Bu çerçevede, önümüzdeki yıllarda da bankaların hızlı kredi artışı nedeniyle ek sermaye tutmasını gerektirecek bir senaryonun gündeme gelme ihtimalinin düşük olacağı tahmin edilmektedir.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.
